

Motion till riksdagen 2012/13:C327

av **Johan Hultberg (M)**

Avskaffande av laglottssystemet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över laglottssystemet.

Motivering

Det svenska laglottssystemet innebär att bröstarvingar äger rätt till sina föräldrars kvarlåtenskap även när detta är emot den avlidnes vilja. Laglottens storlek är hälften av arvslotten och är alltså omöjlig att testamentera bort. Det kan utan närmare eftertanke te sig sympatiskt att bröstarvingar genom laglottssystemet skyddas från att bli arvlösa men dagens lagstiftning strider rimligen mot den grundlagsskyddade rätten att disponera sin egen egendom.

I 2 kap. 18 § regeringsformen står att läsa att *"Vars och ens egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen"*. För att laglottssystemet ska anses vara förenligt med regeringsformen förutsätts alltså att systemet *"krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen"*. Vilka dessa intressen skulle vara ter sig inte alldeles självklart.

Ett intresse som skulle kunna betraktas som allmänt och angeläget, i alla fall när systemet tillkom för 150 år sedan, är bröstarvingarnas försörjning och möjlighet till utbildning. När laglottssystemet tillkom var medelåldern i Sverige betydligt lägre och de allmänna utbildnings- och trygghetssystemen var minst sagt grovmaskiga. Då var det vanligt att arvlåtaren efterlämnade omynliga barn utan möjlighet till egen försörjning. Därför var laglotten viktig. Utifrån den kontexten ter sig laglottssystemet rimligt men i dagens samhälle utgör systemet ingenting annat än en förlegad och principiellt förkastlig lagstiftning.

Fel! Okänt namn på

I dag ärver de flesta sina föräldrar när de själva är i medelåldern och då förhoppningsvis har en stabil egen ekonomi. Tack vare Sveriges generösa trygghetssystem behöver ingen heller vara beroende av laglotten för sin försörjning även i händelse av sjukdom eller arbetslöshet. Däremot kan dagens laglottssystem leda till stora negativa konsekvenser för en efterlevande make eller maka. Särkullbarn har nämligen rätt att få ut sin laglott genast och behöver inte ens vänta på att styvföräldern har avlidit. I praktiken kan detta innebära att tvångsarvet, genom laglottssystemet, också tvingar den avlidnes make eller maka från deras gemensamma bostad. Att inskränka någons rätt att fritt disponera sin egen egendom på detta sätt kan knappas betraktas som ett angeläget allmänt intresse. Det nuvarande laglottssystemet är helt enkelt en stötande kvarleva. Tvångsarv hör inte hemma i en modern liberal rättsstat.

Med anledning av ovan bör regeringen se över laglottssystemet i enlighet med motionens intentioner. Rimligt är dock att omyndiga barn även i fortsättningen genom lag tryggas en del av sina föräldrars eventuella kvarlåtenskaper.

Stockholm den 4 oktober 2012

Johan Hultberg (M)